

Avsändarens tjänsteställe/handläggare

Tillväxtverksamheten
Fredrik Gisselman

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
ellen.tornqvist@regeringskansliet.se

Handläggare/er beteckning
KN2026/00781

Datum
2026-06-12

Dnr
26RUN271

Sida
1(7)

Yttrande över remiss, Remittering av Europeiska kommissionens förslag till *Förordningen om industriell acceleration och omställning (Industrial Accelerator Act, COM (2026/956))*

Om Region Västernorrland

Region Västernorrland har det statliga regionala utvecklingsuppdraget att verka för en hållbar regional utveckling i Västernorrland. Region Västernorrland som hälso- och sjukvårdsorganisation agerar också som upphandlare och stödgivare, vilket innebär att ett flertal av de krav som ställs på upphandling och stödgivning kan påverka organisationen direkt. I detta remissvar yttrar sig Regionen i sin roll som både regionalt utvecklingsansvarig aktör samt som ansvarig aktör för hälso- och sjukvård i länet.

Syn på skapande av konkurrenskraft

Region Västernorrland anser att det bästa sättet att skapa konkurrenskraft, ökad produktivitet och långsiktig välfärd är att värna regelbaserad frihandel och en välfungerande inre marknad samtidigt som riktade och ändamålsenliga insatser införs när marknadsmisslyckanden eller orättfärdigt agerande från andra länder hindrar utveckling. Vidare anser vi att en stark internationell konkurrens är ett fundament för europeisk tillväxt, men behöver kompletteras av politik som tar hänsyn till strukturella skillnader mellan regioner och ger företag i hela unionen jämförbara förutsättningar. Region Västernorrland anser också att små och medelstora företag, inklusive mikroföretag, är centrala för innovationskraft och därför en förutsättning för att EU:s konkurrenskraft ska öka över tid. Remissvaret utgår från dessa utgångspunkter.

Region Västernorrlands generella kommentarer

Region Västernorrland står bakom de övergripande målen med förordningen om industriell acceleration och omställning, men anser samtidigt att det är en mycket svår

balansgång att hitta en medelväg mellan att upprätthålla frihandel och internationell konkurrens och att skapa förutsättningar för EU och europeiska företag att bygga upp industriell kapacitet i strategiska sektorer. Regionen anser vidare att det är av stor vikt att bryta alltför starka beroenden mot länder som kan använda detta som verktyg för att uppnå geopolitiska mål, snarare än att främja sin ekonomi och den totala välfärden.

Region Västernorrland ser sig ha mycket goda förutsättningar att bidra till de industriella mål som EU satt upp, och har god tillgång till konkurrenskraftiga och innovativa företag samt stor tillgång på grön el och industrimark som lämpar sig för elintensiva industrietableringar. Redan idag investeras hundratals miljarder i nyckelindustrier såsom militära fordon, grönt flygbränsle, grönt fartygsbränsle, AI-datacenter, grönt konstgödsel och innovativ livsmedelsproduktion. Regionen har också ett aktivt etableringsarbete, som syftar till att attrahera strategiska elintensiva industrier till regionen. Vi har dock märkt av den minskade investeringsviljan inom dessa områden som skett under de senaste åren. Detta är både en konsekvens av omvärldsfaktorer såsom högre räntor, handelskonflikter och krig men också en följd av otydliga signaler kring politikens vilja att stå fast vid fastslagna målsättningar och beslut för den gröna omställningen. Utifrån detta perspektiv ser Region Västernorrland att ett flertal av förslagen i förordningen kan skapa bättre förutsättningar för investerare vilket i sin tur kan skapa bättre möjligheter att stärka det befintliga näringslivet samt landa sådana etableringar i vår region, och därmed Sverige och EU.

Region Västernorrlands specifika kommentarer

Möjliggörande villkor för industriell produktion och utsläppsminskning

Region Västernorrland ställer sig positivt till initiativen och målsättningarna i kapitel II, men anser samtidigt att det är oklart om dessa initiativ kommer att leda till snabbare och mer gynnsamma tillståndsprocesser i en svensk kontext. Vi ser även risk för att det finns överlapp och skapar oklarheter med förordningen om nettonollindustri samt förordningen om kritiska råmaterial. Gränsdragningen mellan dessa tre lagstiftningar behöver därför förtydligas.

Industrial manufacturing acceleration areas

Region Västernorrland **välkomnar förslaget att medlemsstaterna ska utse industriella accelerationstillverkningsområden**, och anser att Sverige bör ta chansen att genomföra detta på ett sätt som på ett bättre sätt **skapar korrekta incitament och en god riskfördelning mellan kommun och stat**. Den bristfälliga incitaments- och riskstrukturen som finns idag har identifierats i ett flertal fall och studier, och

Accelerationskontoret arbetar just nu med en utredning kring hur detta kan förbättras i Sverige i framtiden.

Att nyttja detta initiativ som ett sätt att se över strukturen och processerna för detta i Sverige skulle kunna gynna hela landets arbete med att locka industriella företagsetableringar. **Många av de förslag som läggs fram i artikel 25 och 26 skulle med fördel kunna genomföras på ett flertal industriområden som har potential att locka till sig strategiska industrier för framtiden.** Detta skulle ge kommunerna en större uthållighet kring att välja etableringar till sina sajter som inte bara maximerar nyttan för kommunen, utan för landet som helhet. Detta är särskilt relevant då kommuner idag står för i stort sett alla kostnader vid sådana etableringar, medan staten får ca 90 % av de skatteintäkter som industrin sedan genererar.¹

Region Västernorrland **ställer sig frågande till att det i artikel 25 e, fastställs att redan bebyggda eller använda industrisajter ska prioriteras.** Detta kan vara klokt i delar av EU där det finns brist på grönområden lämpliga för omvandling till industrimark. I norra Sverige och mer specifikt Västernorrland finns stor tillgång till lämplig så kallad greenfield-industrimark med goda logistikmöjligheter och tillgång till stora mängder effekt, som i många fall kan vara bättre anpassade för dessa industri typer än brownfield-sajter. **Vi föreslår därför att 25 e tas bort, eller skrivs om för att skapa möjlighet för medlemsstaterna att välja greenfield-sajter** på samma villkor som brownfield-sajter, om tillgång till mark inte är ett problem.

Region Västernorrland anser också att det är oklart hur aggregerade baslinje-tillstånd i accelerationsområdena ska hanteras rent praktiskt, samt hur denna process kopplar till det kommunala planmonopolet.

Foreign investment contribution

Region Västernorrland anser att det är **bra att kraven tydliggörs för utländska direktinvesteringar** inom strategiska sektorer med investerare från specifika länder. Det har funnits en stor osäkerhet kring de tidigare processer som bedrivits, där kommuner och andra aktörer strategiskt arbetat med att attrahera utländska direktinvesteringar i för Sverige och EU strategiska sektorer. Ett antal myndigheter, till exempel Business Sweden har gett stöd i processerna, medan andra myndigheter senare sagt nej eller ställt högt uppställda krav för att investeringen ska kunna godkännas. Detta har lett till stort resursslöseri, där flera år samt stora finansiella och personella resurser lagts på processer som sedan får stopp av ISP. Att kraven nu ska fastställas och

¹ WSP 2025, SAMHÄLLSEKONOMISK VINST, KOMMUNAL RISK

tydliggöras skapar en tydlighet och transparens, som redan i tidigt skede kan kommuniceras till intresserade investerare, och därmed förenkla etableringsprocesserna.

Region Västernorrland har inte detaljgranskat nivåerna i kraven för investeringar i de utvalda sektorerna, men betonar vikten av att nivåerna blir balanserade för att fortsatt möjliggöra strategiska investeringar utan att dessa kan leda till negativa konsekvenser för EU:s möjlighet att skapa en grundläggande och självständig produktionskapacitet av nyckelteknologierna.

Vi anser vidare att det från förordningstexten är **oklart hur dessa nya krav ska fungera i relation till den ordinarie granskningen av utländska direktinvesteringar som genomförs av ISP**. En tolkning är att om en investering faller inom ramarna för förordningstexten i detta förslag, så appliceras denna, medan resterande utländska direktinvesteringar omfattas av ordinarie investeringsgranskning. **Detta bör dock förtydligas för att säkerställa att investeringar inte behöver granskas dubbelt.**

Low carbon products

Region Västernorrland anser att **de riktmärken som sätts upp kring low carbon products under artikel 10 ska vara ambitiöst satta** för att skapa en konkret nytta för de företag som ligger långt fram i omställningen bort från fossila insatsvaror. Sverige, norra Sverige och Västernorrland har många företag som redan har, eller har framtida potential, att producera dessa varor med låga koldioxidavtryck. Högt ställda krav skulle gynna investeringsviljan i dessa sektorer, och möjliggöra en snabbare utfasning av fossila insatsvaror, samtidigt som Sveriges konkurrenskraft kan stärkas.

Upphandling

Region Västernorrland kan vid särskilda tillfällen upphandla de varor som förordningen omfattar. Region Västernorrland **anser att det rent tekniskt är möjligt att ställa de krav som förordningen fastslår**, men att kravställan kan leda till en begränsning av marknaden och därmed kostnadsökningar på kort sikt. Det kan förutom detta även leda till ökade administrativa kostnader, både för företagen som ska delta i upphandlingen och för regionen som organisation. **För att minska de administrativa kostnaderna vore det bra med antingen ett EU-baserat eller nationellt stöd kring hur kraven bör ställas, samt hur uppföljningen ska gå till.** Det vore optimalt om de produkter som uppfyller kraven för upphandling har en **särskild certifiering eller märkning**, då det skulle underlätta både upphandlingsproceduren och uppföljningen. Det vore också bra om till exempel Upphandlingsmyndigheten kunde ge vägledning för vad som behöver påvisas när de föreslagna undantagen från upphandlingskraven ska användas.

Urval av varugrupper för lead markets

Region Västernorrland har inte granskat urvalskriterierna för de varugrupper som valts ut för att skapa lead markets inom EU, och har därför inga synpunkter på metodiken för urvalet av dessa. Däremot anser vi att det är märkligt att solvärme inte är inkluderat på listan över varor som omfattas i annex II på sid 65 i förordningen (Net Zero Industry Act). Sverige och Västernorrland har egen produktion och starka företag inom detta område, som har stor möjlighet att skapa energieffektiva lösningar för industrin, och därmed också en stor potential för export. Region Västernorrland **föreslår därför att solvärmeteknologier** läggs till i detta annex. Utöver detta vill Region Västernorrland poängtera vikten av att efterfrågestödjande åtgärder även införs för kemikaliesektorn i framtiden. Detta utvecklas nedan.

Delegation av makt -Artikel 16

Region Västernorrland anser att **första delen av artikel 16, har stor potential att stärka konkurrenskraften för både Sverige och Västernorrland mer specifikt**, eftersom den möjliggör EU-gemensamma efterfrågedrivande åtgärder för kemikalier av EU-ursprung baserade på hållbara kolkällor, vilket kan stärka investeringsförutsättningarna för omställning av kemiindustrin. Liknande efterfrågestyrning har redan använts i USA, där federala upphandlingskrav och industripolitiska styrmedel, bland annat inom ramen för Inflation Reduction Act och Buy Clean-initiativet, har skapat tydliga marknadssignaler och påskyndat investeringar i lågutsläpps- och inhemskt producerade material, kemikalier och CO₂-baserade industriprocesser.

Sverige och Västernorrland har redan viktiga tillgångar i form av biobaserade kemikalieproducenter (t.ex. etanolbaserad kemi), massabruk, sågverk, elektrokemisk kemi samt pågående satsningar på vätgas och CO₂-baserad industri, som tillsammans kan kopplas i nya, konkurrenskraftiga värdekedjor. Exempel på möjlig utveckling är vidareutveckling av etanolplattformen till kemikalier och material, uppgradering och kemisk användning av pyrolysoljor från skogsindustrin, användning av bioresurser och sidoströmmar från massabruk, samt CCU-baserad kemi och elektro-/vätgasbaserade processer. Tekniken för detta finns redan idag, men konkurrensen med alltför billiga fossila alternativ gör att marknaden inte har vuxit.

Erfarenheter från USA visar att när de tekniska lösningarna möts av tydlig och långsiktig efterfrågan, exempelvis genom offentlig upphandling eller via stödgivning, kan teknisk och kommersiell risk reduceras, investeringar accelereras och regioner med befintlig industribas snabbt ta position i den industriella omställningen. Artikel 16 öppnar för en sådan utveckling även i EU, och som kan ge Sverige och Västernorrland

en tydlig roll som nod för hållbar och resilient kemi- och materialproduktion. **Sverige bör därför aktivt argumentera för att insatser kopplat till kemiindustrin initieras.** Region Västernorrland anser däremot att den delegation av beslutanderätt till Kommissionen som föreslås i artikeln är väldigt bred och oklar. **Artikeln 16.1 a och b bör därför specificeras ytterligare, utan att syftet med att kunna främja kemikalieindustrin försämrats.**

Stödgivning

Region Västernorrland **ser inte att de krav som förordningen ställer upp i artikel 12, och Annex II del II omfattar de statliga företagsstöd som hanteras av Regionen**, då det i annexet specifikt nämns att det **endast omfattar stödformer som primärt har målet att stödja byggnation och renovering av byggnader med kommersiella syften och bostadshus**. Regionen har inga sådana specifika stöd, och planerar inte heller att införa sådana. Däremot ger regionen ibland stöd till företag som vill investera i byggnader med kommersiella syften. **Skulle ordet *primärt* (primarily) falla bort i förhandlingarna, skulle regionen däremot kunna omfattas av artikeln och annexet.**

Region Västernorrland ser däremot att kraven som ställs upp i revideringen av Net Zero Industry Act (EU) 2024/1735, och särskilt artikel 28 a samt Annex II del III **kan påverka stödgivningen**. Regionen ger idag stöd till energieffektiviseringsåtgärder, där stöd kan ges till bland annat batterilagringssystem, solceller och värmepumpar, och skulle därför kunna omfattas. Region Västernorrland kommer därmed att **ha behov av att i god tid innan införlivandet av lagstiftningen fastställa riktlinjer och rutiner för hur dessa krav ska implementeras i stödhanteringen av företagsstöd**, inkluderat förändrade handläggningsprocesser, kravställningsrutiner och uppföljning.

För att underlätta detta arbete **vore det önskvärt att Tillväxtverket tar ett nationellt ansvar i frågan för att skapa ett så smidigt förfarande som möjligt och som också skapar en likriktning bland landets regioner**. Exempelvis skulle en inbyggd del i ansökningsidan Min ansökan (som drivs av Tillväxtverket) kunna införas som hanterar en stor del av dessa kravställningar mot företagen.

Detta skulle exempelvis kunna utföras genom att relevanta underlag blir obligatoriska vid ansökan om ett företagsstöd och som kopplas till de nya kraven. Detta skulle underlätta handläggning och uppföljning av dessa ärenden.

Kraven kan också framstå som begränsande och förutsätter att det råder konkurrens en viss nivå av konkurrens på marknaden för produkter som uppfyller kraven. Vi vill påtala att det här är krav på hög teknisk nivå, både för regionen i sin stödgivning och för de små och medelstora företag som ska använda medlen för inköp. Detta gäller särskilt

kraven som ställs på batterilagringssystem. För att undvika administrativa kostnader både för offentlig sektor och för företag **vore det önskvärt att ett liknande förfarande som införs för fordon i enlighet med artikel 15, vilket vi ser som ett positivt initiativ, införs.** Det vill säga att någon typ av märkning eller bedömning av överensstämmelse, även införs för övriga produkter som omfattas av kraven på upphandling eller offentligt stöd.

REGION VÄSTERNORRLAND

Jonny Lundin
Ordförande regionala utvecklingsnämnden